

Doornik, net niet de oudste stad

CHRISTINE BUYLE

Als Tongeren er niet was geweest, dan was Doornik de oudste stad van ons land. Sinds de Romeinen er in het jaar 50 bleven plakken, heeft Doornik een stoet grote figuren de revue zien passeren. De Frankische koning Clovis bijvoorbeeld. Of de schilder Rogier van der Weyden. Het plaatselijke Museum voor Schone Kunsten kan nog trots uitpakken met een schilderij van zijn hand. Maar verder herinnert niets meer aan de vijftiende-eeuwse meester, of het zou het gedenkplaatje — *Roger de la Pasture est né ici* — moeten zijn, aangebracht in de gevel van een uiterst recent huis...

Met beroemde namen kunnen we eigenlijk nog een poosje doorgaan, want Filips de Schone, Hendrik VIII, Karel V, Lodewijk XIV, ze hebben allen een rol gespeeld in de geschiedenis van de stad. Uiteraard is ook de Tweede Wereldoorlog niet onopgemerkt voorbijgegaan. De zware bombardementen van 1940 brachten de stad grote schade toe. Daarvan is maar weinig meer te merken, want heel wat

gebouwen zijn heropgebouwd in hun oorspronkelijke stijl.

VIERHONDERD KLOKKEN

De Onze-Lieve-Vrouwekathedraal is gelukkig gespaard gebleven. Die vijf heerlijke, vierkante torens stammen nog écht uit de twaalfde eeuw, toen de romaanse stijl volop in zwang was. Met hun tachtig meter domineren ze moeiteloos de hele stad en omgeving. Fotogeniek als ze zijn, vallen er altijd wel leuke kiekjes van te maken, bijvoorbeeld op zaterdagmorgen, wanneer de bloemenmarkt gonst aan de zijkant van de kathedraal, of vanaf het park bij het stadhuis, met een perk bloeiende rozen op de voorgrond. De inwoners van Doornik zijn zo fier op de torens, dat ze wel eens durven beweren dat hun kathedraal 'cinq clochers' heeft en 'quatre sans cloches'. Ze hopen dan dat ze een argeloze toerist kunnen wijsmaken dat er 'quatre cent cloches' in de kerktorens hangen.

De Doornikse kathedraal lijkt wel geknipt voor een vergelijkende les kunstgeschiedenis. Vanaf het hoofdportaal tot en met de dwarsbeuk overheerst de sobere romaanse stijl met zijn geblokte volumes. Daarachter ligt een enorm koor, precies even lang als het schip, in gotische stijl. Het stamt uit de dertiende

eeuw, toen er plannen bestonden om de kathedraal

een nieuw uitzicht te geven. Spitsbogen en grote glasramen waren dan volop in de mode, en buiten moesten luchtbogen en steunberen de druk opvangen. Bij gebrek aan centen is het echter bij het koor gebleven.

Het interieur van de kathedraal en de schatkamer herbergen enkele fraaie kunstwerken. Jammer alleen dat de hoofdgevel voor het ogenblik wordt gerestaureerd, zodat het beeldhouwwerk aan het oog onttrokken is.

INTIEM

We zullen er maar geen doekjes om winden: ook het twaalfde-eeuwse belfort, het oudste en misschien wel het mooiste van ons land, staat momenteel in de steigers. Nog geen ramp, want er valt in Doornik nog zoveel meer te zien. Denk maar aan de twee romaanse puntgevels, die broederlijk zij aan zij staan in de rue Barre Saint-Brice. Of aan de merkwaardige Pont des Trous, de Gatenbrug, die deel uitmaakte van de middeleeuwse verdedigingswerken. Ze diende ter bescherming van de Schelde. De gaten — de brede, spitse bogen die na de Tweede Wereldoorlog met meer dan twee meter verhoogd werden voor de scheepvaart — konden bij

onraad afgesloten worden met enorme traliewerken.

Doornik is heel wat kerken rijk, maar na de kathedraal is Sint-Jacobs toch echt de allermooiste. De vierkante toren met de elegante hoektorentjes stamt uit de twaalfde en dertiende eeuw. Horizontale stroken met sierlijke bogenreeksen zorgen voor een ritmische afwisseling van licht en donker. Een plezier voor het oog. Het interieur heeft nog een soort intieme beslotenheid die de kathedraal moet missen. En de naam laat het al vermoeden: de Sint-Jacobskerk lag op de beroemde bedevaartroute naar Santiago de Compostela.

Het lijkt misschien een beetje alsof het in Doornik al middeleeuws is wat de klok slaat, maar dat is niet waar. Het stadhuis bijvoorbeeld heeft een zeer evenwichtige, neoclassicistische gevel. Wat verderop staat het Museum voor Schone kunsten, een mooi art nouveau-gebouw van Victor Horta. Bovendien kan Doornik uitpakken met heel wat oude gevels.

OP VERKENNING

Aan een wandeling door de stad zal iedereen wel plezier beleven. De rest van je programma kun je moeiteloos vullen. Bijvoorbeeld met een bezoek aan de boeiende musea van Doornik of aan de interessante Triënnale van

het Wandtapijt (zie kadertje). Of je verkent met de auto het Witte Land, zo genoemd door de kalk- en kalksteenwinning. Zo'n ritje heeft best zijn charmes, want onderweg duiken enkele verbazende monumenten op.

Antoing heeft de eer voor 'hoofdstad van het Witte Land' door te gaan. Het ligt op een heuvel aan de Schelde. Op de top ervan staat een sprookjeskasteel zoals er alleen in de negentiende eeuw gebouwd zijn. Het was toen de mode om te mijmeren over de middeleeuwen en gebouwen op te richten in neogotische stijl. Ook al doet het kasteel van Antoing middeleeuws aan, toch lijkt het met zijn ranke torentjes en decoratieve kanteellijsten nog het meest op het embleem van Disney World.

Vanuit Antoing kun je een boeiende verrassingstocht maken, op zoek naar een Keltisch kruis (achter de kerk van Fontenoy), een Romeinse grafheuvel (in Guéronde; je kunt de onderaardse gangen met een zaklamp verkennen) en het oudste monument van België (een menhir van meer dan vier meter hoog, de Steen van Brunehault).

PRAKTISCHE INFO

Het beste vertrekpunt voor een bezoek aan Doornik is het centrum voor toerisme aan de voet van het Belfort. Daar kunt u een stadsplan krijgen, informatie over de musea, een tekst over de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal en haar schatkamer.

TRIENNALE VAN HET WANDTAPIJT

Een manifestatie van internationale allure is de tweede Triënnale van het Wandtapijt, die komend weekeinde van start gaat in Doornik, een stad die altijd toonaangevend was op gebied van tapijtweefkunst. De Triënnale is bijna volledig gewijd aan moderne wandtapijten en weefkunst. Dit jaar staat de tentoonstelling in het teken van Oost-Europa. Achttien landen nemen deel, waaronder Hongarije, Roemenië, Polen, Rusland, Tsjechië, Slowakije, Kroatië.

Oude wandtapijten uit de vijftiende tot de achttiende eeuw komen ook aan bod. Op de bovengalerijen van de kathedraal zijn meesterwerken te zien uit Brussel, Edingen en Doornik, afkomstig uit Oost-Europese musea.